

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته

گرایش: روانشناسی عمومی

عنوان:

رابطه ضریب سختی (AQ) و دشواری های تنظیم هیجانی با کفایت اجتماعی در بزهکاران

کانون اصلاح و تربیت شهرستان شیراز

استاد راهنما:

دکتر آذر میدخت رضایی

استاد مشاور:

دکتر سلطانه علی کاظمی

نگارش:

مرضیه تمیزی

تابستان ۹۲

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، ما دانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسن، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیرعلمی می آلاینند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب مرضیه تمیزی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی عمومی

که در تاریخ از پایان نامه خود تحت عنوان " رابطه بین ضریب سختی و دشواری های تنظیم هیجانی با کفایت اجتماعی در بزهکاران کانون اصلاح تربیت شهرستان شیراز " با کسب نمره دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

صورت جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: مرضیه تمیزی در تاریخ: رشته: روانشناسی عمومی

از پایان نامه خود با عنوان: رابطه ضریب سختی و دشواری های تنظیم هیجانی با کفایت اجتماعی بزهکاران کانون اصلاح و تربیت شهرستان شیراز

با درجه و نمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضاء هیات داوری سمت امضاء اعضاء هیات داوری

۱- استاد راهنما

۲- استاد مشاور

۳- استاد داور داخلی

۴- استاد داور خارجی

مراتب فوق مورد تایید است. مدیر / معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

سپاسگزاری:

سپاس خدائی را که اول است بی آنکه پیش از او اولی باشد، و آخر است بی آنکه پس از او آخری باشد. او را شکر می کنم که در جاده پر پیچ و خم دانش اندوزی دستان ناتوانم را در دستان پر مهر عزیزانی گذارده که بتوانم از سرچشمه علمشان سیراب گردم.

اکنون این پژوهش نسخه جامع سال های دانش اندوزیست که در اختیار شما رهپویان وادی علم قرار دارد. از تمام اساتید ارجمندی و گرانقدری که در این سالها از دریای علم و معرفتشان کامی گرفته ام سپاسگذارم.

از استاد عزیزم خانم دکتر رضایی بدلیل راهنمایی های ارزنده خود ، از استاد بزرگوام آقای دکتر کاظمی که سمت مشاوره این پژوهش را برعهده داشته و از دیگر اساتیدم که افتخار شاگردی در جوارشان برایم فراهم گردید کمال امتنان و تشکر را دارم. از همه کارکنان محترم دانشگاه ازاد مرودشت ، مسئولین کتابخانه ، مسئولین زندان استان فارس ، آقای علیرضانژاد و دوست عزیزم سرکار خانم آبانگاه ، اعضای خانواده و همه دوستان و عزیزانی که مجالی برای به یادگار گذاردن نام سبزشان بر این صفحه وجود نیست نهایت قدردانی را داشته و برایشان از درگاه ایزدی سعادت و توفیق روزافزون را خواستارم.

تقدیم به :

آنان که رستگاری و سعادت را در پیمودن راه حق و حقیقت می یابند. آنان که با زدودن پرده های تاریک
جهل به گنجینه های کمال دست یافته و آنان که خود را به زیور علم و تواضع و معرفت زینت داده و در راه
بندگی معبود سر به آستان پر مهر او می ساینند.

در انجا که امیر ملک بیان علی علیه السلام فرموده است:

دانش بیاموزید

زیرا که آموختن دانش ثواب و حسنه است

و مذاکره اش تسبیح

و جستجوی از آن جهاد

و یاد دادنش به کسی که آن را نمی داند صدقه

دانش انیس خلوت است و یار تنهایی

و حربه ای علیه دشمن و زیور دوستان

خداوند به واسطه دانش مردمانی را بلند مرتبه گرداند

و آن ها را پیشوای در خوبیها کند که به آن ها تاسی جویند

و کردارشان مورد توجه قرار گیرد

و آثارشان اقتباس شود

امالی شیخ صدوق/ج ۱، ص ۴۹۲

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

۱	چکیده
فصل اول : کلیات تحقیق	
۲	مقدمه
۴	بیان مساله
۶	اهمیت و ضرورت
۸	اهداف تحقیق
۹	تعاریف نظری متغیرها
۱۰	تعاریف عملیاتی متغیرها
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	
۱۱	کفایت اجتماعی
۱۲	تعریف کفایت اجتماعی
۱۳	مؤلفه های کفایت اجتماعی
۱۵	توانایی های شناخت اجتماعی
۱۵	اثر طرحواره ها بر شناخت اجتماعی
۱۶	تصور قالبی
۱۶	تصور قالبی خودکامبخش
۱۷	مهارت های اجتماعی
۱۸	ارتباط
۱۹	انواع ارتباط غیرکلامی
۲۰	جعبه ابزار ارتباط
۲۱	ویژگیهای ارتباط موثر
۲۱	تعریف هیجان
۲۲	دیدگاههای هیجان
۲۴	تنظیم هیجانی
۲۶	وضعیت های موثر مطلوب
۲۷	علت داشتن هیجان
۲۸	انواع هیجان
۳۰	رفتار پرخاشگرانه

۳۱	تفاوت هیجان باخلق
۳۲	فواید احساس خوب داشتن
۳۲	مدیریت هیجانی
۳۳	هوش هیجانی
۳۵	ضریب سختی
۳۵	ضریب سختی چیست
۳۷	نیمرخ ضریب سختی
۳۸	کنترل
۳۸	دیرپایی
۳۹	پاسخ گویی
۳۹	گسترش
۴۰	انواع شخصیت براساس ضریب سختی
۴۱	شیوه پاسخ دهی به تغییر
۴۱	زبان ارتباطی
۴۲	درخت موفقیت
۴۴	استفاده از نیمرخ ضریب سختی
۴۴	بزهکاری
۴۵	تعریف بزه و بزهکاری
۴۷	انواع بزه های معمول
۴۸	نظریه هایی در باب بزهکاری
۴۸	نظریه روان شناسان
۴۹	نظریه جامعه شناختی
۵۱	علل پیدایش رفتار کودکان و نوجوانان ناسازگار
۵۱	سازگاری معیوب
۵۲	عوامل موثر در بروز بزهکاری
۵۵	پیشینه تحقیق
۶۲	جمع بندی کلی

فصل سوم: روش تحقیق

۶۳	روش پژوهش
۶۳	جامعه آماری
۶۳	نمونه آماری و روش نمونه گیری
۶۴	ابزار پژوهش
۶۴	مقیاس دشواری تنظیم هیجانی
۶۵	ویژگی های روانسنجی
۶۶	مدل چهاربعدي کفایت اجتماعی
۶۷	مقیاس نیمرخ ضریب سختی
۶۸	پایایی و روایی نیمرخ ضریب سختی
۶۹	روایی
۷۰	روش جمع آوری داده ها
۷۰	مسائل اخلاقی
۷۰	روش تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم : یافته های پژوهش

۷۱	یافته های توصیفی تحقیق
۷۳	یافته های استنباطی
۷۳	فرضیه اول
۷۴	فرضیه دوم
۷۵	فرضیه سوم
۷۶	سوال اول
۷۷	سوال دوم

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۸	خلاصه پژوهش
۷۹	بحث و نتیجه گیری
۸۶	محدودیت های پژوهش
۸۶	محدودیت های در کنترل محقق
۸۷	محدودیت های خارج از کنترل
۸۷	پیشنادهایی برای پژوهش آینده
۸۷	پیشنادهای کاربردی

منابع :

۸۸	فهرست منابع فارسی
----	-------------------

۹۳ ----- فهرست منابع انگلیسی

پیوست:

۹۸ ----- پرسش نامه کفایت اجتماعی

۱۰۰ ----- مقیاس دشواری تنظیم هیجانی

۱۰۲ ----- نمونه ای از سوالات ضریب سختی

۱۰۳ ----- چکیده انگلیسی

فهرست جداول :

شماره صفحه	عنوان
۶۵	جدول ۳-۱ ضریب پایایی پرسش نامه تنظیم هیجانی-----
۶۷	جدول ۳-۲ ضریب پایایی پرسش نامه کفایت اجتماعی-----
۶۹	جدول ۳-۳ ضریب پایایی ضریب سختی در نسخه اصلی-----
۶۹	جدول ۳-۴ ضریب پایایی و نمرات ابعاد پرسشنامه ضریب سختی-----
۶۹	جدول ۳-۵ همبستگی درونی نیمرخ ضریب سختی در نسخه اصلی-----
۷۱	جدول ۴-۱ میانگین ، انحراف معیار پرسش نامه تنظیم هیجانی-----
۷۲	جدول ۴-۲ میانگین، انحراف معیار پرسش نامه کفایت اجتماعی-----
۷۲	جدول ۴-۳ میانگینو انحراف معیار پرسش نامه ضریب سختی-----
۷۳	جدول ۴-۴ میانگین پرسش نامه های تنظیم هیجانی ، کفایت اجتماعی و ضریب سختی-----
۷۳	جدول ۴-۵ ضریب همبستگی ضریب سختی، تنظیم هیجانی و کفایت اجتماعی-----
۷۴	جدول ۴-۶ ضریب همبستگی میان ابعاد ضریب سختی و کفایت اجتماعی-----
۷۵	جدول ۴-۷ ضریب همبستگی میان ابعاد تنظیم هیجانی و کفایت اجتماعی-----
۷۷	جدول ۴-۸ رگرسیون بین متغیرهای ضریب سختی و کفایت اجتماعی-----
۷۷	جدول ۴-۹ رگرسیون بین متغیرهای ابعاد تنظیم هیجانی و کفایت اجتماعی-----

فهرست پیوست ها:

شماره صفحه	عنوان
۹۸	پرسش نامه کفایت اجتماعی-----
۱۰۰	پرسش نامه تنظیم هیجانی-----
۱۰۲	سوالات ضریب سختی-----

چکیده:

این پژوهش به دنبال بررسی رابطه بین ضریب سختی و تنظیم هیجانات با کفایت اجتماعی در بزهکاران کانون اصلاح و تربیت شهرستان شیراز بود. جامعه آماری، کانون اصلاح و تربیت شهر شیراز بود که از این جامعه تعداد ۱۰۰ نفر از بزهکاران به عنوان نمونه به روش سرشماری انتخاب گردیدند. داده های پژوهش از طریق نیمرخ ضریب سختی (استولتز، ۱۹۹۷)، مقیاس دشواری های تنظیم هیجانی (گراتز و رومر، ۲۰۰۴)، پرسش نامه کفایت اجتماعی (فلنر، ۱۹۹۰) جمع آوری و مورد تحلیل آماری قرار گرفت. برای تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد. نتایج نشان داد که بین متغیر ضریب سختی و تنظیم هیجانات با کفایت اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد ولی بین ضریب سختی و تنظیم هیجانات رابطه معناداری مشاهده نگردید. هم چنین بین متغیر ضریب سختی و تمامی ابعاد آن (کنترل، دیرپایی، گسترش، پاسخ گویی) با متغیر کفایت اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج رگرسیون به روش همزمان نشان داد که دیرپایی از ابعاد ضریب سختی و متغیرهای (راهبردها و شفافیت) از ابعاد تنظیم هیجانات قادرند به شکل معناداری کفایت اجتماعی را پیش بینی نمایند.

کلید واژه ها: ضریب سختی، کفایت اجتماعی، تنظیم هیجانات

فصل اول

کلیات تحقیق

به علت حساس بودن دوران نوجوانی و اینکه این طیف هنوز نه از علائق و وابستگی های دوران کودکی خود جدا شده و هنوز نتوانسته است خود را به دوران متعهد آور و پرپیچ و خم بزرگسالی پیوند دهد ممکن است دچار تزلزل و اغتشاشات روحی و روانی شوند که خواسته یا ناخواسته دچار خطا و انحرافات شده که از نظر جامعه نابهنجار می باشد که از نظر برخی روانشناسان عواملی که مانع رشد سالم کودکان از نظر جسمانی و عاطفی می شود ممکن است باعث ایجاد یک طرح و الگوی اختلالات عاطفی گردد که همیشه ریشه رفتارهای ضد اجتماعی یا مجرمانه است که این گونه رفتارها، بزهکاری نوجوان خوانده می شود. در صورتی که نوجوانان نتوانند با مشکلات زندگی و مسائل اجتماعی به روش صحیح مقابله کنند و از روشهای ناکارآمد جهت مقابله با مسائل خود استفاده نمایند این روشها را می توان به عنوان رفتارهای بزهکارانه در نظر گرفت که همه حاکی از این امر می باشد که نوجوانانی که رفتارهای بزهکارانه دارند از داشته های خود نمی توانند برای رفع مشکل خود بهره ببرند که این موضوع نشان دهنده پایین بودن هوش هیجانی آنان می باشد.

در عصر حاضر فشارهای زیادی بر نوجوانان وارد است و دچار مشکلات عدیده روانی _ اجتماعی خواهند شد زیرا در شرف پی ریزی و تکوین زندگی آینده شان می باشند و با شرایط استرس زای عاطفی _ اجتماعی و روانی از مسائل روزمره گرفته تا اتفاقات بزرگ زندگی خویش روبرو هستند. توانایی نوجوانان در تنظیم احساسات و رفتارهایشان تحت شرایط استرس زای زمینه های مدرسه ای، خانوادگی، شرایط شغلی و... نشان دهنده سلامت روان، هوش هیجانی مناسب و پیشرفت آنها در کسب استقلال و کاربرد شیوه های مقابله ای مناسب در غلبه بر استرس می باشد (شولمان^۱، به نقل از منصور، ۱۳۸۸). تنظیم احساس و هیجان مولفه مهمی برای سازگاری پیدا کردن با رخداد های زندگی و همین طور در برخوردها و تعاملات اجتماعی می باشد. ایزنبرگ^۲ و همکاران (۲۰۰۱) عنوان می کنند: " که نقص در تنظیم هیجانها با اختلالات درون ریز (مانند افسردگی، اضطراب، انزوای اجتماعی) و اختلالات برون ریز (مانند بزهکاری و رفتار پر خاشگرانه) ارتباط دارد (یوسفی، ۱۳۸۵)."

^۱ Shulman

^۲ Eisenberg

توانایی برای مدیریت و ابراز احساسات در راه اجتماعی قابل قبول می باشد. این یادگیری برای کنترل احساسات به موفقیت در تعامل با دیگران است که شامل تنظیم خشم، سرخوردگی، ترس و تمایل به یک سطحی است که به ما اجازه می دهد تا در تعامل با کسانی که در اطراف ما هستند، باشیم (ریو،^۳ ۲۰۰۵).

استولتز^۴ (۱۹۹۷)، ضریب سختی را علم بازگشت پذیر انسان می داند و منظور، توان مقابله با تغییراتی است که سبب اختلال در زندگی روزمره می شوند. به عبارت دیگر ضریب سختی به معنای حفظ سلامتی و انرژی هنگامی که فرد تحت تاثیر فشار قرار می گیرد. استولتز بیان می کند که موفقیت شخص در دنیا تا حد زیادی بر مبنای توانایی فرد در غلبه بر سختی استوار است. بنا بر تحقیقاتی که توسط استولتز (۱۹۹۷) صورت گرفته افراد با توانایی زیاد در مقابله با سختی ها برای حل کردن مشکلات خود مهارت و ابتکار بهتری نشان می دهند و در مقابل آن به راحتی سر تسلیم فرود نمی آورند (به نقل از ابانگاه، ۱۳۹۰).

تاکنون تحقیقات زیادی در خصوص عوامل موثر بر شکل گیری بازگشت پذیری به منظور شناسایی و پرورش انسانهای انعطاف پذیری که در تلاطم امواج بی امان مشکلات مقاومت بیشتری از خود نشان دهند انجام شده است، اما برای اولین بار پاول جی استولتز که از همکاران سلیگمن بود و فعالیت‌های وی در زمینه روانشناسی مثبت نگر می باشد در ۱۹۸۷ نظریه جدید خود را مطرح و مقیاس استاندارد برای اندازه گیری بازگشت پذیری تحت عنوان ضریب سختی را ارائه کرد (به نقل از نعمتی، ۱۳۸۸).

در همین راستا مولفه مهم کفایت اجتماعی که خود زیر مجموعه ای از مهارت‌های شناختی، رفتاری، عاطفی و انگیزشی است برای مقاومت در مقابل عوامل آسیب زا و استرس آور و انجام رفتاری مطلوب حالتی تعیین کننده می باشد که ابعادی چون ضریب سختی^۵ (AQ) و تنظیم کردن هیجانات نیز در این رابطه نقش اساسی دارد. نوجوانان در این دوره با مسائل عمده ای نظیر بحران هویت، انحرافات اجتماعی، جنسی، بزهکاری و... مواجه است. سپری کردن موفقیت امیز این دوره مستلزم داشتن کفایت اجتماعی خاص در چهار دسته کفایت و توانایی (مهارت رفتاری، مهارت شناختی، کفایت هیجانی، کفایت انگیزشی) است که فقدان آنها عامل اساسی ناسازگاری و مشکلات انطباقی است (فلنر^۶، ۱۹۹۰).

در تحقیق حاضر رابطه مولفه های تنظیم هیجانی و ضریب سختی بر کفایت اجتماعی در نوجوانان بزهکار مورد بررسی قرار می گیرد.

^۳ Reeve and John Marshal

^۴ Paul G. Stoltz

^۵ Adversity quotient

^۶ Felner

بیان مساله

بعد از مرحله جنینی ، نوجوانی یکی از مراحل رشدی است که با بیشترین تغییرات همراه است. علاوه بر تحولات بیولوژیکی سطح نگرش ، اندیشه ، روح و روان فرد نیز با تغییرات شگرفی همراه می شود. دارا بودن نگاه خودمحرورانه و استقلال طلبانه نوجوانان باعث می شود با اتخاذ تصمیم گیری های غیر منطقی ، مشکلات و دشواری هایی برای خود و اطرافیان فراهم نمایند. احتمال می رود این دسته از نوجوانان که در جامعه از آنها به عنوان گروه بزهکار نام برده می شود برای مطرح شدن و جلوه نمایی و اینکه مورد قبول دیگران مخصوصا هممتایان و همسال های خود قرار گیرند وارد میدان های خطرناک شده و اقدام به فعالیت هایی مانند ضرب و جرح ، دزدی ، غارت ، تخریب ، آتش سوزی و... نمایند. هیچ نوجوان و جوان بزهکاری، از بدو تولد مجرم نیست بلکه عللی باعث سوق دادن او به این راه می گردد. که اغلب روان شناسان، مهمترین علل بزهکاری جوانان را عوامل شخصیتی و جامعه شناسان، نابسامانی ها و معضلات اجتماعی را دخیل می دانند. با توجه به امارهای منتشر شده توسط پژوهشگران در سالهای اخیر با میزان افزایش بزهکاری در سطح کشور مواجه بوده ایم . با در نظر گرفتن بیش از ۲۴ میلیون جمعیت نوجوان و جوان کشور و اینکه آنان جزء جمعیت فعال و پویای جامعه محسوب می گردند و درصد قابل توجهی از این جمعیت در مدرسه به سر می برند ، حال اگر تعدادی از این دانش آموزان به دلایلی از مدرسه جدا شده و ترک تحصیل نمایند در معرض تهدیدهای اجتماعی قرار می گیرند. با توجه به تحقیق انجام گرفته " بیش از ۵۰ درصد از نوجوانان بزهکار در تهران، مشهد، شیراز و کرمانشاه جزو واماندگان و اخراجیان نظام تعلیم و تربیت هستند." این می طلبد که برای مقابله با آسیب ها و مشکلات پیش رو توجه و اهتمام بیشتری نمود و راهکارهایی برای مقابله با این معضلات تدوین نمود. از جمله راهبردهای مناسب ، افزایش کفایت و مسئولیت پذیری اجتماعی در این قشر می باشد که قرائن مبین آن است بزهکاران، از کفایت اجتماعی پایینی برخوردارند و خود را در برابر افراد ، قواعد و چارچوب نوشته شده اجتماعی پاسخ گو نمی دانند.

بدون کفایت اجتماعی^۷ کافی ، یک فرد می تواند مشکلاتی را در حوزه های استخدام ، مهارت های زندگی روزانه، زندگی مستقل و مشارکت در جامعه تجربه کند(ملارد و هازل^۸، ۱۹۹۲). روابط هممتایان ضعیف و کفایت اجتماعی پایین با کاهش وجوه پرداختی، بزهکاری نوجوانان، اتمام کار ، خودکشی تماس با پلیس و

^۷ Social competence

^۸Mellard & Hazel

اخراج از خدمت در نظام (اخراج از خدمت به علت عدم کفایت) مرتبط شده اند (برایان^۹، ۱۹۹۷). کودکان و بزرگسالان باید کفایت اجتماعی مناسب را در قوانین فرهنگشان برای حفظ روابطی نشان دهند که به آن ها در مستقل و موفق بودن کمک کنند. ان هایی که رفتارهای اجتماعی نامناسبی را نشان می دهند نسبت به همتایانشان درخواست کمتری دارند و کمتر مسائل پیوسته ای را در زندگی نشان داده اند (پوری و لافیتینگ^{۱۰}، ۲۰۰۰).

کنترل هیجان، شامل ایجاد افکار و رفتارهایی است که به فرد آگاهی می دهد که چه نوع هیجانی دارد و چه هنگام این هیجان در او پدید می آید و چگونه باید آن هیجان ایجاد شده را ابراز کرد. (موتاسن و همکاران به نقل از منصور، ۱۳۹۰). به گفته گلدمن^{۱۱} (۱۹۹۵): " قدرت تنظیم احساسات خود، تواناییست که بر حس خودآگاهی متکی می باشد. افرادی که به لحاظ این توانایی ضعیفند، دائما با احساس نومیدی و افسردگی دست به گریبانند. در حالی که افرادی که در آن مهارت زیادی دارند با سرعت بسیار بیشتر می توانند ناملايمات زندگی را پشت سر بگذارند."

استولتز^{۱۲} (۱۹۹۷) در نظریه خود که با نام ضریب سختی آورده ادعا می کند: " که موفقیت شخص در دنیا تا حدی زیادی بر مبنای توانایی او در غلبه بر سختی استوار است. بنا به تحقیقات او افراد با توانایی زیاد در مقابله با سختی، پول زیادتری کسب می کند، ابتکار بیشتری دارند و حل کننده بهتر مشکلات به نسبت کسانی هستند که مهارت کمتری در مقابله با بدشانسی (ضریب سختی پایین تر) دارند" (به نقل از آبانگاه، ۱۳۹۰).

مدیریت کردن هیجان ها و داشتن ضریب بالایی از کنترل و غلبه بر سختیها و موانع که بر سر راه زندگی آدمیان قرار دارد می طلبد که در همه دوره های رشدی مخصوصا در دوره نوجوانی که افراد دوره انتقال به بزرگسالی را طی می کنند اهمیت به سزایی پیدا می کند. این تحقیق در پی آن است که رابطه بین ضریب سختی و تنظیم هیجانان با کفایت اجتماعی در بزرگاران شهرستان شیراز را نشان دهد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

^۹ Bryan

^{۱۰} Pavri and Lufting

^{۱۱} Goleman

^{۱۲} Paul G. Stoltz

عده ای از نوجوانان با قدم گذاشتن به دوران نوجوانی با واقعیات بزرگسالی روبرو گردیده و این در حالیست که آنان ممکن است ، توانایی برخورد کافی با این رویدادها را نیاموخته باشند. بسیاری از آنان دچار مشکلاتی در مدرسه ، خانواده و حتی عدم اطمینان نسبت به توانایی های خود می شوند. این تزلزل فکری / روانی حالتی از اشفتگی و پریشان حالی را برای او رقم زده ، که نهایتا می تواند او را به سمت اعمال متناقض با قوانین نوشته شده اجتماع سوق دهد.

در کشور ما بزهکاری^{۱۳} به مجموعه کل جرایمی گفته می شود که در صورت ارتکاب ، مجازات هایی از قبیل قصاص ، دیات ، حدود و تعزیراتی را در پی دارد ، هر روز در کنار ما جرایم متعددی به وقوع می پیوندد و با مطالعه ، صفحه حوادث روزنامه ها با انواع بزهکاری آشنا می شنویم : چاقو کشی، ضرب و جرح ، دزدی، تجاوز. وقتی از خیابان عبور می کنیم ، سازمان هایی نظیر کانون اصلاح تربیت نیروی انتظامی و دادگاههایی را می بینیم که برای مجازات این گونه افراد بوجود آمده اند ولی تاکنون فکر کرده ایم چه عواملی در به وجود آوردن فرد بزهکار موثر است ؟ پیچیدگی عوامل موثر در پدیده بزهکاری سبب شده است که هر گروه از محققان آن را از دیدگاهی خاص بروز کنند. روانشناسان و روان پزشکان از دیدگاه روانشناختی ، حقوق دانان از دیدگاه جرم شناسی وسایل کیفری پزشکان و زیست شناسان از نظر عوامل موثر زیستی و بالاخره جامعه شناسان از دید اسیب شناسان اجتماعی (دوه چی به نقل از منصور، ۱۳۸۸). از نظر برخی روانشناسان " هر عاملی که مانع رشد سالم کودکان از نظر جسمانی و عاطفی شود ، ممکن است باعث ایجاد یک طرح و الگوی اختلالات عاطفی گردد که همیشه رفتارهای ضداجتماعی یا مجرمانه است، این رفتار وقتی از طرف جوانان صورت گیرد ، بزهکاری نوجوانان خوانده می شود. بزهکاری نوجوانان یک تعریف ساده نیست بلکه تعریفی است که بار حقوقی و اجتماعی دارد" (ایبراهمسن ۱۳۷۱، به نقل از معظمی، ۱۳۸۹).

اینکه فرد در زمان مناسب و به جا با توجه به هنجارها و قوانین موجود تصمیم مناسبی اتخاذ نماید که باعث فراهم آوردن آرامش ، آسایش ، اعتماد به نفس و... برای خود و دیگران باشد در پرورش و تقویت حس مسئولیت پذیری نوجوانان نقش به سزایی داشته و باعث افزایش کفایت اجتماعی آنان می گردد. معظمی (۱۳۹۰) بیان می کند: " امنیت ، عزت نفس و اعتماد به نفس دادن ، کفایت ، انضباط ، کارایی و احساس مسئولیت و ... در نوجوان مولود تجربیاتی هستند که در طول سالهای بلوغ در کانون خانواده اندوخته است". با این وجود توانایی فرد در کنترل هیجاناتش یکی از مهم ترین قابلیت هاست که باید

^{۱۳}Delinquency